EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 8. 2020
COM(2020) 468 final

2020/0221 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Lotyšsku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V nariadení Rady 2020/672 (ďalej len „nariadenie o SURE“) sa stanovuje právny rámec poskytovania finančnej pomoci Únie členským štátom, ktoré čelia závažnému narušeniu hospodárstva spôsobenému výskytom ochorenia COVID-19 alebo ktorým takéto narušenie hrozí. Podpora v rámci nástroja SURE slúži predovšetkým na financovanie režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení zacielených na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, a teda na zníženie nezamestnanosti a straty príjmu, ako aj na financovanie opatrení súvisiacich so zdravím, a to najmä na pracovisku.

Lotyšsko 7. augusta 2020 požiadalo o finančnú pomoc Únie podľa nariadenia o SURE. V súlade s článkom 6 ods. 2 nariadenia o SURE sa Komisia poradila s lotyšskými orgánmi, aby overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných výdavkov priamo súvisiacich s režimom náhrad pre nepracujúcich zamestnancov a so súvisiacimi výdavkami (príspevok za prestoje a bonus na deti pracovníkov), s režimom mzdových dotácií pre odvetvie vývozu, platbami na podporu miezd pre zdravotnícky personál a pracovníkov v odvetví kultúry, ako aj s výdavkami v oblasti zdravia na osobné ochranné prostriedky a nemocenskými dávkami vyplácanými v súvislosti s ochorením COVID-19. Predovšetkým ide o:

1. režim náhrad pre nepracujúcich zamestnancov. V rámci tohto režimu sa vyplácajú mzdy zamestnancom súkromných spoločností, ktorí si musia čerpať nútenú dovolenku. Týmito náhradami sa pokryje od 50 % do 75 % miezd zamestnancov v závislosti od veľkosti podniku pri strope stanovenom na úrovni 700 EUR mesačne na zamestnanca. S režimom náhrad pre nepracujúcich zamestnancov je spojený režim príspevkov za prestoje a bonus na deti pracovníkov. V rámci režimu príspevkov za prestoje sa poskytuje minimálna dávka zamestnancom čerpajúcim nútenú dovolenku alebo samostatne zárobkovo činným osobám, ak nemajú nárok na podporu v rámci režimu náhrad pre nepracujúcich zamestnancov z dôvodov, ktoré nesúvisia so zamestnancom, alebo v rámci neho dostávajú menej ako 180 EUR. Touto dávkou sa zabezpečuje minimálna úroveň podpory, aby všetci zamestnanci alebo všetky samostatne zárobkovo činné osoby dostávali dávku minimálne 180 EUR mesačne. V rámci režimu bonusov na deti sa poskytuje dodatočná podpora zamestnancom na nútenej dovolenke, ktorí majú nezaopatrené deti;
2. režim mzdových dotácií pre odvetvia cestovného ruchu a vývozu, ktorý je pokračovaním režimu pre nepracujúcich zamestnancov zameraným konkrétne na odvetvia cestovného ruchu a vývozu. Toto opatrenie sa vzťahuje na príjemcu, ktorý preukáže, že prostriedky sa využijú na úhradu mzdových nákladov;
3. dva režimy platieb na podporu miezd pre zdravotnícky personál a pracovníkov v odvetví kultúry. Platby na podporu miezd predstavujú granty pre zdravotníctvo a kultúru na podporu vyplácania miezd zamestnancom čerpajúcim nútenú dovolenku. Oba režimy sú podmienené tým, že granty sa použijú na úhradu mzdových nákladov;
4. výdavky v oblasti zdravia na osobné ochranné prostriedky a ďalší zdravotnícky materiál na zaistenie zdravia a bezpečnosti zamestnancov verejného sektora, a najmä zdravotníckych pracovníkov;
5. nemocenské dávky v súvislosti s ochorením COVID-19, prostredníctvom ktorých štát vypláca podporu pri práceneschopnosti ľuďom, ktorí nemohli chodiť do práce v dôsledku požiadavky na absolvovanie domácej izolácie alebo domácej karantény.

Za normálnych okolností by časť nemocenskej dávky musel vyplácať zamestnávateľ, ale v rámci tohto režimu hradí náklady v plnej výške štát.

Lotyšsko poskytlo Komisii príslušné informácie.

Vzhľadom na dostupné dôkazy Komisia navrhuje Rade, aby prijala vykonávacie rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci Lotyšsku podľa nariadenia o SURE na podporu uvedených opatrení.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je plne v súlade s nariadením Rady 2020/672, podľa ktorého bol vypracovaný.

Týmto návrhom sa dopĺňa ďalší právny nástroj Únie na poskytovanie podpory členským štátom v núdzových situáciách, a to nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) [ďalej len „nariadenie (ES) č. 2012/2002“]. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/461, ktorým sa mení uvedený nástroj s cieľom rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti tak, aby sa vzťahoval aj na závažné ohrozenia verejného zdravia, a vymedziť osobitné operácie oprávnené na financovanie, bolo prijaté 30. marca.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh je súčasťou súboru opatrení vypracovaných v reakcii na súčasnú pandémiu ochorenia COVID-19, ako je napríklad Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus, a dopĺňa iné nástroje, ktoré podporujú zamestnanosť, ako je napríklad Európsky sociálny fond a Európsky fond pre strategické investície (EFSI)/Program InvestEU. V tomto návrhu sa využíva prijímanie a poskytovanie úverov na podporu členských štátov v tomto konkrétnom prípade výskytu ochorenia COVID-19, a návrh tak predstavuje druhú obrannú líniu na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení, čo pomáha chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom tohto nástroja je nariadenie Rady 2020/672.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Tento návrh nadväzuje na žiadosť členského štátu a je vyjadrením európskej solidarity, keďže sa ním poskytuje finančná pomoc Únie vo forme dočasných úverov členskému štátu postihnutému výskytom ochorenia COVID-19. Takouto finančnou pomocou, ktorá predstavuje druhú obrannú líniu, sa dočasne podporí úhrada zvýšených verejných výdavkov vlád, pokiaľ ide o režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia, s cieľom pomôcť im chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti a straty príjmu.

Takáto podpora pomôže postihnutému obyvateľstvu a prispeje k zmierneniu priameho spoločenského a hospodárskeho vplyvu súčasnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

- **Proporcionalita**

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality. Neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, ktoré tento nástroj sleduje.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na naliehavú potrebu vypracovať návrh tak, aby ho Rada mohla prijať včas, sa konzultácie so zainteresovanými stranami nemohli uskutočniť.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na naliehavosť návrhu nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Komisia by mala mať možnosť uzatvárať zmluvy o pôžičkách na finančných trhoch v záujme ich ďalšieho poskytovania členským štátom, ktoré požiadajú o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE.

Okrem poskytovania záruk členských štátov sú do tohto rámca zabudované aj iné záruky na zabezpečenie finančnej spoľahlivosti tohto systému:

- dôsledný a konzervatívny prístup k finančnému riadeniu,
- vytvorenie portfólia úverov, ktoré obmedzuje riziko koncentrácie, ročnú expozíciu a nadmernú expozíciu voči jednotlivým členským štátom, pričom sa zabezpečí poskytnutie dostatočných zdrojov členským štátom, ktoré to najviac potrebujú, a
- možnosti obnovenia úveru.

2020/0221 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Lotyšsku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19[1], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Lotyšsko 7. augusta 2020 požiadalo Úniu o finančnú pomoc s cieľom doplniť svoje vnútroštátne úsilie pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a jeho sociálno-ekonomických dôsledkov pre pracovníkov.

(2) Očakáva sa, že výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Lotyšsko zaviedlo na obmedzenie jeho šírenia, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu súvisiaceho so zdravím, budú mať závažný dosah na verejné financie. Podľa prognózy Komisie z jari 2020 malo mať Lotyšsko do konca roka 2020 deficit verejnej správy na úrovni 7,3 % a dlh verejnej správy na úrovni 43,1 % hrubého domáceho produktu (HDP). Podľa predbežnej prognózy Komisie z leta 2020 sa v roku 2020 predpokladá pokles HDP Lotyšska o 7 %.

(3) Výskyt ochorenia COVID-19 ochromil podstatnú časť pracovnej sily v Lotyšsku. To viedlo k náhlemu a prudkému zvýšeniu verejných výdavkov Lotyšska v dôsledku režimu náhrad pre nepracujúcich zamestnancov a s ním súvisiacich režimov podpory (príspevok za prestoje a bonus na deti pracovníkov), režimu mzdových dotácií pre odvetvie vývozu, platieb na podporu miezd pre zdravotnícky personál a pracovníkov v odvetví kultúry, ako aj výdavkov v oblasti zdravia na osobné ochranné prostriedky a nemocenských dávok vyplácaných v súvislosti s ochorením COVID-19, ako sa uvádza v odôvodneniach 4 až 7.

(4) Režim náhrad pre nepracujúcich zamestnancov sa zaviedol nariadením č. 179 (prijatým 31. marca 2020) o príspevku za neodpracovaný čas pre samostatne zárobkovo činné osoby postihnuté šírením ochorenia COVID-19 a nariadením č. 165 (prijatým 26. marca 2020) o zamestnávateľoch postihnutých krízou spôsobenou ochorením COVID-19, ktorí majú nárok na príspevok za neodpracovaný čas a na rozdelenie platby v prípade omeškaných platieb daní na splátky alebo ich odklad až na tri roky, ktoré sa uvádzajú v žiadosti Lotyšska zo 7. augusta 2020. V rámci tohto režimu sa vyplácajú mzdy zamestnancom súkromných spoločností, ktorí si musia

[1] Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

čerpať nútenú dovolenku. Týmito náhradami sa pokryje od 50 % do 75 % miezd zamestnancov v závislosti od veľkosti podniku pri strope stanovenom na úrovni 700 EUR mesačne na zamestnanca. S režimom náhrad pre nepracujúcich zamestnancov je spojený režim príspevkov za prestoje a bonus na deti pracovníkov. Na základe výnosu kabinetu ministrov č. 236 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné prostriedky na vnútroštátne núdzové situácie“, ktorý sa uvádza v žiadosti Lotyšska zo 7. augusta 2020, sa v rámci režimu príspevkov za prestoje poskytuje minimálna dávka zamestnancom čerpajúcim nútenú dovolenku alebo samostatne zárobkovo činným osobám, ak nemajú nárok na podporu v rámci režimu náhrad pre nepracujúcich zamestnancov z dôvodov, ktoré nesúvisia so zamestnancom, alebo v rámci neho dostávajú menej ako 180 EUR. Touto dávkou sa zabezpečuje minimálna úroveň podpory, aby všetci zamestnanci alebo všetky samostatne zárobkovo činné osoby dostávali dávku minimálne 180 EUR mesačne. V rámci režimu bonusov na deti sa poskytuje dodatočná podpora zamestnancom na nútenej dovolenke, ktorí majú nezaopatrené deti. Toto opatrenie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, keďže sa v jeho rámci poskytuje podpora príjmu zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám, ktorou sa prispeje na úhradu nákladov na starostlivosť o deti počas obdobia, keď sú zatvorené školy, vďaka čomu môžu rodičia naďalej pracovať a zabrániť tak ohrozeniu svojho pracovnoprávneho vzťahu.

(5) V informačnej správe o opatreniach na prekonanie krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a oživenie hospodárstva sa zaviedol režim mzdových dotácií pre odvetvia cestovného ruchu a vývozu, ktorý je pokračovaním režimu pre nepracujúcich zamestnancov zameraným konkrétne na odvetvia cestovného ruchu a vývozu. Toto opatrenie sa vzťahuje na príjemcu, ktorý preukáže, že prostriedky sa využijú na úhradu mzdových nákladov.

(6) Orgány zaviedli dva režimy platieb na podporu miezd pre zdravotnícky personál a pracovníkov v odvetví kultúry. Na základe zákona o opatreniach na predchádzanie hrozbe šírenia ochorenia COVID-19 pre štát a jeho dôsledkom a potlačenie tejto hrozby a dôsledkov, zákona o potlačení dôsledkov šírenia infekcie COVID-19 a výnosu kabinetu ministrov č. 303 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné rezervy“, ktoré Lotyšsko uviedlo vo svojej žiadosti zo 7. augusta 2020, predstavujú platby na podporu miezd granty pre zdravotníctvo a kultúru na podporu vyplácania miezd zamestnancom čerpajúcim nútenú dovolenku. Oba režimy sú podmienené tým, že granty sa použijú na úhradu mzdových nákladov.

(7) Lotyšsko napokon zaviedlo dve opatrenia v oblasti zdravia. Na základe výnosov kabinetu ministrov č. 79, 118 a 220 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné prostriedky na núdzové situácie“, ktoré sa uvádzajú v žiadosti Lotyšska zo 7. augusta 2020, orgány zvýšili výdavky v oblasti zdravia na osobné ochranné prostriedky a ďalší zdravotnícky materiál s cieľom zaistiť zdravie a bezpečnosť zamestnancov verejného sektora, a najmä zdravotníckych pracovníkov. Okrem toho na základe nariadenia kabinetu ministrov č. 380 z 9. júna 2020 o prostriedkoch na zabezpečenie epidemiologickej bezpečnosti nevyhnutnej pre inštitúcie uvedené v zozname prioritných inštitúcií a potrieb, ktoré sa uvádza v žiadosti Lotyšska zo 7. augusta 2020, orgány vyplácali nemocenské dávky v súvislosti s ochorením COVID-19, prostredníctvom ktorých štát vyplácal podporu pri práceneschopnosti ľuďom, ktorí nemohli chodiť do práce v dôsledku požiadavky na absolvovanie domácej izolácie alebo domácej karantény. Za normálnych okolností

by časť nemocenskej dávky musel vyplácať zamestnávateľ, ale v rámci tohto režimu hradí náklady v plnej výške štát.

(8) Lotyšsko spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Lotyšsko poskytlo Komisii primerané dôkazy o tom, že od 1. februára 2020 sa z dôvodu zvýšenej sumy priamo súvisiacej s režimom náhrad pre nepracujúcich zamestnancov a so súvisiacimi režimami podpory, ako aj s režimom mzdových dotácií pre odvetvie vývozu, zdravotnícky personál a pracovníkov v odvetví kultúry skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 212 808 280 EUR. Ide o náhle a prudké zvýšenie, keďže nové opatrenia sa týkajú významnej časti podnikov a pracovnej sily v Lotyšsku. Lotyšsko zamýšľa 20 108 280 EUR zo zvýšenej sumy výdavkov uhradiť z vlastných finančných prostriedkov.

(9) V súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 sa Komisia poradila s Lotyšskom a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ako aj so zavedením príslušných opatrení súvisiacich so zdravím a spojených s výskytom ochorenia COVID-19, ktoré sa uvádzajú v žiadosti zo 7. augusta 2020.

(10) Preto by sa mala poskytnúť finančná pomoc s cieľom pomôcť Lotyšsku riešiť sociálno-ekonomické vplyvy závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19.

(11) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu uskutočniť najmä na základe článkov 107 a 108 ZFEÚ. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 ZFEÚ.

(12) Lotyšsko by malo Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla posúdiť rozsah, v akom Lotyšsko plní dané výdavky.

(13) Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Lotyšska, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa uplatnili zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Lotyšsko spĺňa podmienky stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672.

Článok 2

1. Únia sprístupní Lotyšsku úver vo výške maximálne 192 700 000 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.

2. Obdobie dostupnosti v prípade finančnej pomoci poskytnutej týmto rozhodnutím je 18 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia.

3. Komisia sprístupní Lotyšsku finančnú pomoc Únie najviac v ôsmich splátkach. Splátka môže byť vyplatená v jednej tranži alebo vo viacerých tranžiach. Lehoty

splatnosti jednotlivých tranží v rámci prvej splátky môžu byť dlhšie, ako je maximálna priemerná splatnosť uvedená v odseku 1. V takýchto prípadoch sa lehoty splatnosti ďalších tranží stanovia tak, aby bola po vyplatení všetkých splátok dodržaná maximálna priemerná splatnosť uvedená v odseku 1.

4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne účinnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

5. Lotyšsko uhradí náklady financovania Únie uvedené v článku 4 nariadenia (EÚ) 2020/672 v prípade každej splátky, ako aj všetky poplatky, náklady a výdavky, ktoré Únii vyplývajú z financovania.

6. O výške a uvoľnení splátok, ako aj o výške tranží rozhoduje Komisia.

Článok 3

Lotyšsko môže financovať tieto opatrenia:

a) režim náhrad pre nepracujúcich zamestnancov stanovený v nariadení č. 179 (prijatom 31. marca 2020) o príspevku za neodpracovaný čas pre samostatne zárobkovo činné osoby postihnuté šírením ochorenia COVID-19 a v nariadení č. 165 (prijatom 26. marca 2020) o zamestnávateľoch postihnutých krízou spôsobenou ochorením COVID-19, ktorí majú nárok na príspevok za neodpracovaný čas a na rozdelenie platby v prípade omeškaných platieb daní na splátky alebo ich odklad až na tri roky;

b) príspevok za prestoje stanovený vo výnose kabinetu ministrov č. 236 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné prostriedky na vnútroštátne núdzové situácie“;

c) bonus na deti pracovníkov stanovený vo výnose kabinetu ministrov č. 178 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné prostriedky na vnútroštátne núdzové situácie“;

d) režim mzdových dotácií pre odvetvia cestovného ruchu a vývozu stanovený v informačnej správe o opatreniach na prekonanie krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a oživenie hospodárstva;

e) platby na podporu miezd pre zdravotnícky personál a pracovníkov v odvetví kultúry stanovené v zákone o opatreniach na predchádzanie hrozbe šírenia ochorenia COVID-19 pre štát a jeho dôsledkom a potlačenie tejto hrozby a dôsledkov, zákone o potlačení dôsledkov šírenia infekcie COVID-19 a vo výnose kabinetu ministrov č. 303 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné rezervy“;

f) výdavky v oblasti zdravia na osobné ochranné prostriedky stanovené vo výnosoch kabinetu ministrov č. 79, 118 a 220 o pridelení finančných prostriedkov z programu štátneho rozpočtu „Finančné prostriedky na núdzové situácie“;

g) nemocenské dávky v súvislosti s ochorením COVID-19 stanovené v nariadení kabinetu ministrov č. 380 z 9. júna 2020 o prostriedkoch na zabezpečenie epidemiologickej bezpečnosti nevyhnutnej pre inštitúcie uvedené v zozname prioritných inštitúcií a potrieb.

Článok 4

Lotyšsko informuje Komisiu do [*DÁTUM: šesť mesiacov od uverejnenia tohto rozhodnutia*] a potom každých šesť mesiacov o plnení plánovaných verejných výdavkov, až kým nebudú plánované verejné výdavky v plnej miere splnené.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Lotyšskej republike.

Článok 6

Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

Za Radu
predseda